

Proefboerderij Wijnandsrade bestaat 25 jaar.

Op 5 juli 1984 officieel na restauratie heropend.

Bij gelegenheid van deze belangrijke gebeurtenis voor de agrarische wereld in Zuid-Limburg en in het bijzonder van die van Wijnandsrade, willen wij enkele persberichten overnemen, die uitgebreid ingaan op de werkzaamheid en betekenis van de Proefboerderij Wijnandsrade.

Limburgs Dagblad 30 juni 1984:

"Wijnandsrade verlicht euvels van de Heuvels" door Jan van Lieshout.

WIJNANDSRADÉ – Begin deze week, tijdens de open dag hebben de Zuidlimburgse akkerbouwers kennis kunnen nemen van restauratie en verbouwing van de proefboerderij in Wijnandsrade, die in juli 25 jaar bestaat. „Van buiten bleef de kasteelhoeve monumentaal en van binnen werd ze functioneel”, steekt Thei Schreurs, die als specialist boerderijbouw het project begeleidde, de pluim op de hoed van de Architectengroep Mertens BV uit Hoensbroek, die erin slaagde om homogeniteit in de dualiteit te brengen. „Het uitgangspunt van Monumentenzorg was, dat de monumentale aanblik behouden moest blijven. Uitgangspunt van de stichting, die de hoeve exploiteert, was dat het proefbedrijf volgens de eisen des tijds gevoerd zou moeten kunnen worden”.

Veel is gemoderniseerd, maar ook veel in oorspronkelijke staat hersteld. Zo is de open haard met de Delftsblauwe tegeltjes weer het pronkstuk in de beste kamer van de woning van de bedrijfsleider. Woon- en werkklimaat op de kantoren zijn door de ingrepen aanzienlijk verbeterd.

Naast kantoren en woning, eveneens in de zuidvleugel, is de garage voor de trekkers. Ook is er een waslokaal en een kantine voor het personeel. In de aansluitende westvleugel is een aard-

appelbewaarpplaats gekomen met een capaciteit van 900 m³. Er kunnen 600 ton aardappelen worden bewaard. Daarnaast zijn de berging voor de grote werktuigen en de reparatieruimte van de werktuigen. Pilaren werden weggenomen en het dak werd aan zichzelf opgehangen.

„Dolle vloer”

„Een architectonisch hoogstandje”, vindt Thei Schreurs. Een curiosum is ook de „dolle vloer” in de grote werktuigenberging. Het is een gewapende betonlaag, waarmee een kwel is afgesloten. Het beton veert als een luchtkussen. Een bezienswaardigheid is ook het spantwerk in de hoek, waar west- en noordvleugel in elkaar overgaan. Het heeft een bij-

zondere constructie. Er kwam geen spijker aan te pas. Er werd enkel eikehout gebruikt.

In de noordvleugel worden de kleine werktuigen en het proefveldmateriaal opgeborgen. Ook hebben de onderzoekers er hun ruimte voor praktijkonderzoek en is er een machineinstructielokaal in ondergebracht. Boerenzonen en -knechts wordt er geleerd hoe landbouwwerktuigen af te stellen voor gebruik op Limburgse löss en in geaccidenteerd terrein. Dat let nauwer dan op zandgrond in vlak terrein.

Boven het machineinstructielokaal is een vergaderzaal, welke ook als tentoonstellingsruimte kan worden aangewend. „Kortom: de noordvleugel is een agrarisch dienstencentrum waaraan grote behoefte bestaat sedert de middelbare landbouwschool in Valkenburg is opgeheven”, aldus ir. Lau Lumens, de consultant voor de rundveehouderij en de akkerbouw in Limburg en tevens secretaris-directeur van de stichting, die voor haar vergaderingen de torenkamer boven de monumentale inrijpoort heeft gereserveerd.

Met de blik van de uilen, die in de hoektorentjes van de kasteelhoeve domiciliëren, speurden de „kasteelheren” naar dekkingsmiddelen voor restauratie en verbouwing. Monumentenzorg kwam over de brug, het ministerie van landbouw en visserij deed een duit in het zakje, de provincie Limburg putte uit het potje, dat Limburg profijtelijker perspectief moet bieden en de LLTB dichtte het laatste gat in Lau Lumens' begroting, die de 1,3 miljoen gulden overschreed.

Jubileum

Maar ook al is de schatkist leeg, het 25-jarig bestaan van de gerestaureerde en gerenoveerde proefboerderij zal worden gevierd, dat gebeurt op 5 juli. Tot de sprekers behoort ir. Wim Duffhues, de directeur akkerbouw en tuinbouw van het ministerie van landbouw en visserij, dat met de LLTB en het provinciaal bestuur participeert in de stichting, die 25 jaar geleden de proefboerderij begon. Gewillig verpachtte Godfried Opgelert, de toenmalige burgemeester van Wijnandsrade, daarvoor de kasteelhoeve met 58 ha. bijbehorende lössgrond.

Het bedrijf is representatief voor Zuid-Limburg. De bedrijfsgebouwen zijn zoals veel hoeses in Zuid-Limburg monumentaal. Landerijen liggen op glootingen.

Bovendien wordt het areaal door drie beken doorsneden, waarheen het hemelwater zijn weg zoekt, zoals het dat elders in het Zuidlimburgse heuvelland via holle wegen doet.

In eerste aanleg was Wijnandsrade een gemengd bedrijf. Er werden ook varkens gehouden en runderen ingeschaard. De potstal werd Limburgs eerste ligboxenstal. Voorts stond in Wijnandsrade de eerste melktank en werd er voor het eerst snijmais op de menukaart geplaatst en in het bouwplan opgenomen.

In de jaren zestig ondergingen het akkerbouwbedrijf en de melkveehouderij zulke stormachtige ontwikkelingen, dat de behoefte aan nog meer specialisatie leidde tot opsplitsing van de bedrijfstakken. De varkens verhuisden naar Sterksel, de runderen naar Maarheeze en Wijnandsrade werd een akkerbouwproefbedrijf voor de Limburgse löss.

Löss: bijzondere grond! Als elders in Nederland de mussen van het dak vallen, boom en veldgewas staan te verpieteren, staat de flora op de Limburgse löss er nog florissant bij. Toch heeft de löss ook haar problemen. De ergste zijn erosie en verslamping. Na een

plensbui kunnen geulen ontstaan, via welke niet alleen grond, maar ook bestrijdingsmiddelen, kunstmest en pootgoed worden meegesleurd. De verslamping (korstvorming) kan van dien aard zijn, dat opnieuw moet worden gezaaid.

Ook is het in geaccidenteerd terrein moeilijker werken dan in vlak terrein. De natuur gaf de contouren aan de kavels. Beken decreteren waar met de ploeg moet worden aangezet. Machines vergen voorzieningen om naar behoren te kunnen maaien en rooien. Ook worden aan een traktor zwaardere eisen aan de rembeveiliging gesteld en heeft men meer PK's nodig om heuvel op te komen. Dat vergt meer kosten en ook meer vakmanschap. Het is het waard, vinden de boerenvoormannen. De betekenis van de akkerbouw in Zuid-Limburg en het Land van Montfort is niet gering. Het akkerbouwareaal omvaamt 23.000 ha. Dat is meer dan de helft van de kultuurgrond. De economische betekenis kan worden begroot op een productiewaarde van 90 miljoen gulden. Ook levert de primaire productie ruim 1.000 arbeidsplaatsen op. De indirecte werkgelegenheid is nog groter.